

Het farmaceutisch industrieel complex

Arjan van Muyen

Op 19 maart 2020 treedt minister Bruins plotsklaps af, middenin een zich snel ontwikkelende coronacrisis. Zijn opvolger Hugo de Jonge pakt voortvarend het stokje over en stelt direct en glashelder dat alleen met een vaccin Nederland weer terug naar normaal kan. Deze wissel van ministers was een opvallend moment, zeker als we ons het belangrijkste speerpunt in het beleid van Bruins herinneren: de medicijnprijzen moesten omlaag. Bruins sprak ambtshalve herhaaldelijk schande over de prijsstellingspolitiek van farmaceutische bedrijven. Hij noemde ze met naam, en erger nog met medicijnnaam in de media. Hij was vergevorderd met plannen om prijsonderhandelingen radicaal anders in te richten. Hij steunde niet-medicamenteuze gezondheidsinitiatieven, zoals het concept leefstijlgeneeskunde en dreigde eind 2019 zelfs om farmabedrijven die om onduidelijke redenen absurd hoge prijzen bleven hanteren, keihard aan de schandpaal te nagelen. Laat duidelijk zijn dat je niet dergelijk gedrag als minister hard tegen de schenen schopt van een van de machtigste bedrijfstakken ter wereld.

Hoe machtig? Titels van klokkenluidersboeken over de farma liegen er niet om: 'Pharma: Greed, Lies, and the Poisoning of America', 'Health Care Fraud: A Prescription for Disaster' of 'Deadly medicines and organized crime'. De schrijvers van deze boeken zijn geen halvegaren, maar zonder uitzondering doorgewinterde iconen in hun vakgebied. De ongecontroleerde macht van deze industrie is niet langer een controversieel onderwerp. Ingewijden zoals minister Bruins en talloze medische centra weten het maar al te goed. Het vormt een industrieel complex. De daarmee verbonden bedrijven hebben onderling heel veel gedeelde belangen.

Dat brengt een gigantisch gezamenlijk budget voort om deze belangen te behartigen. Onder meer via gunstige registratieregels, kneedbare regulerende instanties en een netwerk van de beste experts om deze instanties te infiltreren. Qua perceptie management gaat het vooral om gevoelszaken: Farmacie bedrijft 'magische wetenschap', 'medicijnen' zijn levensreddend, 'vaccins' zijn veilig en effectief, covid-19 is zeer gevaarlijk, niemand is immuun, alleen een vaccin kan ons redden. Het expert netwerk is ook bij perceptie management essentieel om deze boodschappen de juiste autoriteit te geven.

Met bewonderenswaardige accuratesse weten deze massapsychologen elke keer weer precies die boodschap te brengen die mensen graag willen horen. Zowel positief als negatief. De klokkenluiders staan dan al met 2-0 achter, want het doorprikken van een ballon waar mensen zich prettig bij voelen, wordt nu eenmaal zelden gewaardeerd. De lobby van het industrieel complex heeft voor haar leden bewerkstelligd dat deze in de strijd met de toezichthouders nu de rollen kunnen omkeren. Het heeft mondiaal de toelatingseisen voor nieuwe medicatie zo weten te modificeren, dat onderstaande (omgedraaide) werkwijze mogelijk is geworden. In plaats van te voldoen aan strenge regels stelt een bedrijf tegenwoordig zonder meer (via een of twee

politiek beoedelde onderzoekjes) dat een nieuw middel veilig en effectief is.

Als na een aantal jaren de praktijk aantoonbaar dat het middel niet effectief, niet veilig of zelfs geen van beide is, dan is de winst al gemaakt. Mocht er fraude gepleegd zijn en dit komt aan het licht, dan worden de boetes – aanzienlijk lager dan de opbrengsten – gewoon betaald en worden intern bij het bedrijf geboekt als 'kosten van bedrijfsvoering'. Ook de prijsstelling staat op zijn kop, omdat er geen enkele relatie meer bestaat tot de daadwerkelijke kosten. Product Sales en Marketing van de farmaceut houden zich bezig met de vraag wat de perceptie van de maatschappij is ten opzichte van het probleem dat hun product oplost en wat het bedrijf er eventueel nog aan kan doen om deze perceptie te beïnvloeden. Dan volgt een inschatting van wat de maatschappij maximaal overheeft voor een oplossing voor het probleem. Het bedrag dat uit deze procedure komt wordt de prijs van het nieuwe medicijn. Ook worden geregeld kleine producenten van medicatie opgekocht, waarmee relatief goedkoop een monopoliepositie verkregen wordt. Hierna wordt de prijs van het medicijn verhoogd; verhogingen van 600% zijn geen uitzondering meer. Over de prijsopbouw wordt uiteraard niet meer gecommuniceerd in de onderhandelingen met de regeringen. Bij tegenstribbelen van overheden wordt via zogenaamd 'gedupeerde patiënten' de druk via de media opgevoerd. Dit is het prijswoekeraspect waartegen minister Bruins in actie dacht te kunnen komen.

Sinds het begin van deze eeuw zijn aflopende patenten het permanente probleem voor de farmaceutische industrie. De medicijnen waaraan zij eerder veel verdienen kunnen dan in China of India worden geproduceerd en tegen uiterst geringe prijzen worden verhandeld. Om zulke verliezen te compen-

seren heeft de industrie een generatie medicijnen op de markt gebracht die bekend staat als 'MeToo drugs'. Dat zijn middelen die niet beter en vaak zelfs slechter werken dan de oude, met onbekendere en soms meer bijwerkingen. Maar wel met nieuwe patenten.

Daarnaast worden er complete aandeningen verzonden om via een gecreëerde afzetmarkt de omzet verder te verhogen. ADHD is hiervan een goed voorbeeld, de zeer rekbare definities van psychische aandoeningen fungeren als een as, waarlangs het toekomstig groeipad verder ontwikkeld kan worden.

De Vaccin oplossing

Vooral op het gebied van vaccins zijn zeer verontrustende signalen ten aanzien van de penetratiegraad van de lobby te zien. Op 12 september 2019 werd in Brussel de Global Vaccination Summit gehouden, georganiseerd door de Europese Commissie in samenwerking met de Wereldgezondheidsorganisatie. De agenda van deze topconferentie is online

te bekijken en staat bol van de marketingtaal zoals 'In vaccines we trust', 'The magic of science', en 'Vaccines protecting everyone, everywhere'. Wat we hier zien is een zorgwekkende combinatie van een vergadering georganiseerd door een officieel bestuursorgaan, met taalgebruik uit de marketingkoker van de farma. Op het niveau van de brede vaccinatiebranche is uiteraard de Bill en Melinda Gates Foundation actief. Ook de GAVI vaccine alliance is een bekende naam, waarbij vaak wordt gemist dat de missie van deze samenwerking niet het bewerkstelligen van publieke gezondheid is, maar het verzorgen van een gezonde markt voor vaccins. Het was natuurlijk zeer opvallend dat regeringsleiders over de hele wereld vanaf de eerste dag van de coronacrisis met precies dezelfde boodschap kwamen. Een nieuw virus, niemand is immuun, er is geen geneesmiddel dus iedereen loopt gevaar tot er een vaccin is.

Wat in deze voorstelling van zaken consistent genegeerd wordt, is dat de kansen

voor een succesvol vaccin tegen een coronavirus zo klein zijn dat in de ogen van velen, die relevante experimenten er mee nauwkeurig hebben gevolgd, dit op geen enkele manier kan lukken binnen het tijdsbestek dat in de verwachtingen en aankondigingen door de media genoemd wordt. De deskundigen wijzen onder meer op complicerende factoren welke er in 2005 voor zorgden dat de dieren die deelnamen aan dierproeven allemaal overleden. Deze dierproeven zijn in de huidige trials overigens allemaal overgeslagen ondanks de tijdsdruk. De ontwikkelaars verzekeren ons dat ze met al deze factoren rekening houden, maar de geschiedenis geeft reden om te geloven dat aan het woord van dit industrieel complex serieus moet worden getwijfeld. Desondanks gaat de huidige Nederlandse regering volledig mee met de propaganda voor een vaccin tegen corona, wat een bewijs zou kunnen zijn dat de penetratiegraad van de farma lobby tot in de hoogste segmenten van ons politieke bestel is doorgedrongen. ■

Klokkenluidersboeken over de farma liegen er niet om